ROCZNIKI POLSKIEGO TOWARZYSTWA MATEMATYCZNEGO
Seria II: WIADOMOŚCI MATEMATYCZNE IX (1966)

Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego

# Protokół z posiedzenia Walnego Zgromadzenia Polskiego Towarzystwa Matematycznego w dniu 29 maja 1965 roku w Toruniu

Obecni: Prof. F. Leja (przewodniczący), prezes PTM, prof. R. Sikorski, wiceprezes PTM, dr T. Iwiński, sekretarz PTM; 41 delegatów Oddziałów; Komisja Rewizyjna — Z. Butlewski, L. Jeśmanowicz; oraz 7 gości.

Obrady otworzył Prezes PTM, prof. F. Leja. Przyjęto następujący porządek obrad:

I. Przyjęcie protokołu ostatniego Walnego Zgromadzenia.
II. Sprawozdanie Zarządu Głównego.
III. Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej.
IV. Dyskusja.
V. Uchwalenie absolutorium ustępującemu Zarządowi.
VI. Wybór władz PTM.
VII. Wybór Jury nagród PTM.
VIII. Uchwalenie preliminarza na rok 1966.
IX. Zmiana statutu PTM.
X. Wnioski Zarządu Głównego i agend PTM.
XI. Wolne wnioski.

I. Protokół z ostatniego Walnego Zgromadzenia przyjęto bez zmian.

II. Sprawozdanie ustępującego Zarządu Głównego za rok 1964 zostało dostarczone delegatom na piśmie(1). Prof. R. Sikorski uzupełnił to sprawozdanie, omawiając szczegółowiej niektóre jego punkty i podając pewne dane dotyczące bieżącego roku. Poruszył również pewne kwestie, które powinny być omówione przez delegatów w dyskusji lub też uwzględnione w działalności Towarzystwa w następnym okresie. Oto ważniejsze z nich:

Liczba członków PTM stale wzrasta. Mimo to PTM nie obejmuje wszystkich matematyków, pracowników naukowych. Zarządy Oddziałów powinny więc przeprowadzić na swoim terenie akcję dla zwiększenia ich liczby. Wobec tego, że w niektórych Oddziałach zmniejszyła się frekwen-

(1) Patrz str. 103-118.

cja na posiedzeniach naukowych, należy dostosować tematykę do zainteresowań członków. Dobrym tego przykładem są konwersatoria Oddziału Warszawskiego, organizowane wspólnie z Instytutem Matematycznym Uniwersytetu Warszawskiego. Działalność naukową, szczególnie Oddziałów mniejszych, zahamowały ograniczenia finansowe, tj. niewypłacanie honorariów za odczyty prelegentom przyjezdnym. Zgodnie z uchwałą Zarządu Głównego PTM z dnia 28 maja br. będą podjęte starania w PAN o przywrócenie opłat za tę kategorię odczytów.

Wobec powodzenia dorocznych konferencji PTM, ich poważnego poziomu naukowego i dużej frekwencji matematyków ze wszystkich ośrodków, należy konferencje te organizować również w latach następnych, a nawet rozważyć sprawę rozszerzenia ich programu i zasięgu.

Prof. Sikorski podał do wiadomości Walnego Zgromadzenia nazwiska osób, które w roku 1965 uzyskały nagrody PTM.

W drugiej części swego referatu prof. Sikorski omówił działalność społeczną PTM w zakresie szkolnictwa i popularyzacji matematyki. Szczególną rolę odgrywa tu Olimpiada Matematyczna oraz międzyszkolne koła matematyczne, których liczba wskutek podjętej w ostatnich dwu latach akcji, znacznie wzrosła. Nową formą rozwijania talentów matematycznych ma się stać kształcenie młodzieży przejawiającej uzdolnienia matematyczne w specjalnych, wydzielonych klasach szkolnych pod kierunkiem pracowników naukowo-dydaktycznych. W celu zwiększenia zainteresowania studiami matematycznymi wśród maturzystów pożądane byłoby opracowanie i wydanie nowej broszury zawierającej informacje o studiach matematycznych i o zawodach dostępnych dla matematyka.

Na szczególne podkreślenie zasługuje pożyteczna działalność Komisji Szkolnictwa Wyższego, pracującej w dwu zespołach pod przewodnictwem profesorów Mazura i Wrony. We właściwym momencie podjęta przez tę Komisję praca nad modernizacją studiów matematycznych na uniwersytetach i politechnikach zyskała pełne poparcie Ministerstwa Szkolnictwa Wyższego i odpowiednie reformy są już wprowadzane w życie. Dalszej uwagi tej Komisji wymagają studia matematyczne w innych wyższych uczelniach, przede wszystkim w wyższych szkołach pedagogicznych, rolniczych i ekonomicznych.

Prof. Sikorski zakomunikował, że redakcja Prac Matematycznych postanowiła przekształcić tę serię Roczników PTM w wydawnictwo obcojęzyczne, dostępne dla matematyków zagranicznych. W języku polskim drukowane będą nadal artykuły przekrojowe, przeznaczone dla czytelnika polskiego. Wiadomości Matematyczne wskutek udanej akcji reklamowej i informacyjnej przeprowadzonej przez Prezydium Zarządu Głównego w ostatnich miesiącach, zwiększyły znacznie liczbę prenumeratorów na terenie szkolnictwa średniego. W nieco mniejszym rozmiarze dotyczy to również Prac Matematycznych.

Sprawozdanie finansowe odczytał dr Iwiński.

III. Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej odczytał i omówił prof. Jeśmanowicz.

IV. Dyskusja. Kierownik Olimpiady Matematycznej, mgr A. Mąkowski, poinformował delegatów o działalności Komitetu Głównego w okresie sprawozdawczym. Na podkreślenie zasługuje prawie dwukrotny wzrost uczestników Olimpiady oraz znaczny wzrost liczby nadsyłanych rozwiązań. W sprawach organizacyjnych planuje się zwiększenie liczby okręgów (powołanie okręgu w Gliwicach). Zwycięzcy olimpiad biorą udział z dobrym wynikiem w olimpiadach międzynarodowych. W dyskusji zwrócono uwagę na konieczność zmiany typu zadań i dostosowanie ich treści do ostatnich zmian w programach szkolnych (prof. Z. Krygowska i prof. S. Hartman). Komitety Olimpiady napotykają trudności w niektórych szkołach wskutek słabego poparcia nauczycieli i dyrekcji.

Sprawie popularyzacji matematyki na terenie szkolnym poświęcili swe wystąpienia prof. Jeśmanowicz, prof. Krygowska, dr Iwiński, poruszając następujące zagadnienia: 1) Potrzebna jest dalsza współpraca Oddziałów PTM z Ośrodkami Metodycznymi w sprawach realizacji nowych programów i organizowaniu międzyszkolnych kół matematycznych. 2) Atmosfera towarzysząca wprowadzaniu nowych programów wskutek pewnego konserwatyzmu, braku informacji i zrozumienia dla ogólnych założeń, na których oparta została reforma, jest niekorzystna. 3) Należy podjąć dalsze starania o stworzenie dwóch typów szkoły ogólnokształcącej: matematyczno-przyrodniczej oraz humanistycznej, jako odpowiadających dwom naturalnym typom uzdolnień ogólnych.

Prof. W. Wrona zapoznał zebranych z działalnością I Zespołu Komisji Szkolnictwa Wyższego. Po wprowadzeniu zmian w studiach matematycznych na politechnikach podjęte są dalsze starania o unowocześnienie metod nauczania. W roku przyszłym będą utworzone we wszystkich politechnikach laboratoria metod numerycznych odpowiednio wyposażone w pomoce techniczne. Ustala się formy współpracy matematyków z katedrami technicznymi oraz nawiąże się współpracę z Naczelną Organizacją Techniczną. W sprawach wydawniczych Zespół I dąży do nawiązania współpracy z Państwowym Wydawnictwem Naukowym. Modernizacją wykładu przedmiotów matematycznych w szkołach ekonomicznych i rolniczych powinien się zająć specjalnie w tym celu powołany nowy Zespół Komisji Szkolnictwa Wyższego.

W dyskusji nad działalnością Zespołu I udział wzięli: M. Kwapisz, doc. J. Meder, prof. W. Krysicki, dr G. Majcherowa, prof. Z. Butlewski i prof. Z. Charzyński. Poruszono następujące zagadnienia: 1) Wyższe szkoły techniczne mają braki w matematycznych kadrach naukowych; sytuacja ta stale się pogarsza wobec rozbudowywania szkolnictwa wyższego.

Konieczne byłoby stworzenie odpowiednich bodźców materialnych. 2) Pomocniczy pracownicy naukowi w katedrach matematycznych mają za dużo zajęć dydaktycznych, co wpływa ujemnie na podnoszenie własnych kwalifikacji naukowych. 3) W dalszym ciągu niektóre katedry matematyczne są obsadzane przez niematematyków. 4) Wobec dużej roli metod matematycznych w naukach stosowanych nie powinno się likwidować katedr matematycznych, co miało miejsce w ostatnim okresie (Wyższa Szkoła Rolnicza w Poznaniu).

Prof. L. Jeśmanowicz poinformował delagatów o wynikach rozmów z Zarządem Głównym Towarzystwa Wiedzy Powszechnej w sprawie nawiązania współpracy z PTM.

W sprawach wydawniczych prof. S. Hartman zwrócił się z apelem o wcześniejsze rozsyłanie przez PWN nadbitek oraz o zwrócenie większej uwagi na poprawność językową tekstów obcojęzycznych.

Prof. Leja podniósł sprawę zwiększenia liczby nauczycieli matematyki w szeregach PTM.

V. Wniosek Komisji Rewizyjnej o udzielenie absolutorium ustępującemu Zarządowi Głównemu uchwalono jednomyślnie oraz przez aklamację wyrażono podziękowanie za całokształt jego działalności.

VI i VII. Wybór władz i wybór Jury nagród PTM. Tajne głosowanie dało następujące wyniki:

1) Prezydium Zarządu Głównego: prezes — prof. R. Sikorski, wiceprezes — prof. K. Urbanik, sekretarz — dr T. Iwiński, skarbnik — prof. W. Sadowski.

2) Członkowie Zarządu Głównego: profesorowie — K. Kuratowski, E. Marczewski i T. Ważewski.

3) Komisja Rewizyjna: profesorowie — Z. Butlewski, S. Hartman, L. Jeśmanowicz i doc. Cz. Olech.

4) Jury nagród PTM: profesorowie — K. Borsuk, K. Kuratowski, F. Leja, J. Łoś, E. Marczewski, A. Mostowski, W. Orlicz, Cz. Ryll-Nardzewski i T. Ważewski.

VIII. Preliminarz na rok 1966. Projekt tego preliminarza przedstawił dr T. Iwiński. Projekt ten zamyka się sumą złotych 550.890. — po stronie wydatków i przychodów. Projekt został przyjęty jednomyślnie. Walne Zgromadzenie jednocześnie upoważniło Zarząd Główny do wprowadzenia zmian w tym preliminarzu po ustaleniu przez PAN wysokości dotacji dla PTM w roku 1966.

IX. Zmiana statutu PTM. Projekt zmiany zreferował prof. R. Sikorski. Proponowana poprawka polega na skreśleniu w rozdziale III, § 10 końcowego ustępu następującej treści: „Walne Zgromadzenie PTM ustala, które wydawnictwa PTM są dostarczane członkom bezpłatnie, oraz ustala

zniżki na inne wydawnictwa PTM". Po krótkiej dyskusji poprawkę przyjęto jednomyślnie.

X. Wnioski Zarządu Głównego i agend PTM.

1) Wniosek o nadanie prof. K. Kuratowskiemu godności członka honorowego PTM dla uczczenia zasług naukowych, wybitnej roli w organizowaniu nauki w Polsce a w szczególności za zasługi dla PTM — zreferował prof. R. Sikorski. Wniosek został uchwalony przez aklamację.

2) Przedyskutowano wniosek Zarządu Głównego w sprawie przywrócenia odpłatności za odczyty zamawiane przez Zarządy Oddziałów u członków z innych Oddziałów. Uznając, że zniesienie tej kategorii honorariów osłabiło pracę naukową Oddziałów mniejszych, potrzebujących współpracy z silniejszymi ośrodkami naukowymi, Walne Zgromadzenie zobowiązało Zarząd Główny do przywrócenia tych honorariów.

3) Upoważniono Zarząd Główny do rozprowadzenia książki S. Banacha pt. „Mechanics" wśród studentów za pośrednictwem Zrzeszenia Studentów Polskich po cenie symbolicznej zł 5—. Po tej samej cenie mogą nabywać tę książkę również członkowie PTM.

4) Doc. S. Rolewicz przedstawił projekt tworzenia wyselekcjonowanych klas dla młodzieży przejawiającej uzdolnienia matematyczne. W dyskusji nad tym projektem udział wzięli: prof. Z. Krygowska, prof. Z. Charzyński, dr T. Iwiński, prof. W. Wrona, doc. W. Żelazko, mgr M. Zajączkowski. Wyrażono opinię, że tę formę rozwijania talentów można uznać jedynie za eksperyment, gdyż realizacja jej może stworzyć trudności wychowawcze w szkole; nie ma również pewności, czy wczesne i intensywne kształcenie w wybranej dziedzinie nie odbije się niekorzystnie na wykształceniu ogólnym, a nawet na przyszłych zdolnościach matematycznych. Większością głosów postanowiono poprzeć projekt utworzenia klas matematycznych, jako przedsięwzięcie eksperymentalne.

5) Prof. R. Sikorski przedstawił wniosek Zarządu Głównego dotyczący podniesienia składki członkowskiej z 25 na 50 zł rocznie, poczynając od 1 stycznia 1966. Projekt Zarządu Głównego przewidywał zwolnienie członków z obowiązkowej prenumeraty „Prac Matematycznych". Po dyskusji wniosek Zarządu Głównego przyjęto większością głosów z poprawką dra D. Bobrowskiego utrzymującą obowiązek prenumerowania obu czasopism PTM. W rezultacie od 1. 1. 1966 r. członkowie PTM będą płacić rocznie 50 zł tytułem składki członkowskiej oraz 50 zł tytułem automatycznej prenumeraty „Prac Matematycznych" i „Wiadomości Matematycznych".

XI. Wolne wnioski. 1) Na wniosek Oddziału Warszawskiego Walne zgromadzenie zobowiązało Zarząd Główny, Zarządy Oddziałów oraz agendy PTM do podjęcia odpowiedniej akcji, przeciwko publikowaniu prac

matematycznych na niskim poziomie naukowym, niekiedy wręcz błędnych, co ostatnio miało miejsce.

2) Dr D. Bobrowski zwrócił uwagę na zmniejszenie importu książek radzieckich.

3) Prof. L. Jeśmanowicz, prof. Z. Krygowska i prof. Z. Charzyński podnieśli sprawę wprowadzenia doktoratu z zakresu dydaktyki nauk matematyczno-fizycznych. Sprawa ustalenia tego stopnia stała się w chwili obecnej bardzo aktualna. Walne Zgromadzenie zobowiązało Zarząd Główny o podjęcie starań o wydanie odpowiednich przepisów.

4) Na wniosek mgra M. Kwapisza zobowiązano Komisję Szkolnictwa Wyższego o podjęcie interwencji w sprawie wyrównania obciążeń młodszych pracowników naukowo-dydaktycznych (por. dyskusję o działalności Komisji Szkolnictwa Wyższego).

5) Walne Zgromadzenie zobowiązało Zarząd Główny do wysłania delegacji PTM na Międzynarodowy Kongres Matematyczny w Moskwie.

Na zakończenie delegaci zgotowali Prezesowi Oddziału Toruńskiego prof. L. Jeśmanowiczowi gorącą owację za zorganizowanie interesującej konferencji naukowej i stworzenie miłej atmosfery dla obrad Walnego Zgromadzenia.

Protokołował
*Dr T. Iwiński*

Przewodniczył
*Prof. dr F. Leja*